

UTENGENGENEZAJI WA BIDHAA ZA VIWANDANI

PIUS J. MULIRIYE

(c) 2021

www.piusjustus.com

TABLE OF CONTENTS

<u>Table of contents</u>	i
<u>Mawasiliano</u>	ii
<u>Hati miliki</u>	iii
<u>Shukrani</u>	iv
<u>Utangulizi</u>	v
<u>Dhana ya ujasiriamali</u>	1
<u>Mradi wa Chaki</u>	12

MAWASILIANO

**ZIJUE HATUA ZAKUTENGENEZA BIDHAA
MBALIMBALI ZA VIWANDANI.**

PIUS MULIRIYE JUSTUS

+255 754 745 798/+255 652 128 567

piusjustus28@gmail.com

www.piusjustus.com

December 2016

KITABU HIKI KIMEANDIKWA NA;

PIUS M. JUSTUS

SIMU: +255 754 745 798 / +255 659 908 078

BARUA PEPE: piusjustus28@gmail.com

FACEBOOK: PIUS JUSTUS MULIRIYE

INSTAGRAM: [@piusjustusmuliriye](https://www.instagram.com/piusjustusmuliriye)

TWITTER: [@MULIRIYEPIUS](https://twitter.com/MULIRIYEPIUS)

WEBSITE: www.piusjustus.com

TOLEO LA KWANZA DECEMBER 2016.

Pius Justus Muliriye ni mjasiriamali, mwandishi, mhamasishaji na mnenaji ambae ameamua kufanya kazi hii ya kuhakikisha kua unapiga hatua katika kuinua kipato chako kila siku kupitia anachokiandika na kukinena. Karibu sana ukutane naye kwenye kitabu hiki cha kwanza **“jinsi ya kutengeneza bidhaa mbalimbali za viwandani.”**

Ni imani yangu kuwa maisha yako hayatakuwa kama yalivyokua baada ya kusoma kitabu hiki.

HATI MILIKI

Haki zote za kitaaluma zimehifadhiwa haipendezi na ni kinyume na sheria kunakili au kuchukua chochote kilichoandikwa katika kitabu hiki bila idhini kutoka kwa mwandishi wa kitabu hiki; lakini kinaruhusiwa kutumiwa popote palipo na mafundisho yanayohusiana na yaliyoandikwa humu kwa ruhusa ya mwandishi.

Kwa matumizi ya kitabu hiki katika mafundisho tafadhali wasiliana na mwandishi kwa mawasiliano yaliyopo hapo juu.

MAOMBI YANGU KWAKO

Kitabu hiki ni kwa ajili yako wewe tu uliyenunua, ni vyema kabisa ukamwelekeza anaehitaji aje kununua kuliko kumtumia nakala hii itamfanya yeye aone thamani ya kitu alichokilipia kama wewe. Tafadhari sana nakuomba ufanye hivyo ili uweze kuwasaidia wengine waweze kutambua ujuzi huu kwa gharama zao. Asante sana.

SHUKRANI:

Wapo watu wengi sana wamehusika katika kuniwezesha mimi kufikia hapa nilipo hadi kutoa kitabu hiki. Wapo niliowapa kipaumbele cha kuwepo kwenye kitabu hiki kwa maana nisingeweza kuwaandika wote.

Kwanza kabisa napenda kutoa shukrani zangu kwa Mungu mkuu muumba wa vyote na anaetupatia uwezo, akili na maarifa kwa ajili ya kuifanya dunia kua sehemu bora zaidi.

Baba na Mama yangu mzazi Justus Muliriye na Adelina Bissama, napenda kutoa shukrani zangu za dhati kwa wazazi wangu walionilea katika maadili mema na nikaweza kufika hapa nilipo. Wamenitunza na kunionyesha njia bora ambazo ninazitumia ili kufanikiwa. Wamenivumilia pale nilipokosea. Kitabu hiki kikawe furaha kwao kwa kutambua kua walizaa mtoto wa pekee sana duniani. Mungu awabariki na kuwaongezea maisha marefu duniani wafaidi matunda ya watoto wao.

Wadogo zangu Francis Yustus, Eva Yustus, Evodia Yustus, Sophia Yustus na Charles Yustus kwa kuniombea mimi kufanikisha hiki nilichokifanya

UTANGULIZI

Taaluma ya ujasiriamali nchini Tanzania Imeanza kushika kasi zaidi miaka ya 1990 baada ya mashirika yasiyo ya kiserikali kuieneza kwa wananchi na baada ya miaka michache pia serikali ilianzisha mikakati mbalimbali katika kuhakikisha kuwa wananchi wanapata elimu ya ujasiriamali ili kuinua hali za maisha.

Elimu ya ujasiriamali ilianza kutolewa kwa njia za useminishaji, warsha na makongamano kwa wafanyabiashara wadogowadogo kama wauza mbogamboga, nguo vyakula, vinywaji, na biashara zingine ndogondogo. Taaluma hii ilipokelewa kwa upotofu nchini Tanzania kutokana na kuonekana kuwalenga wafanyabiashara wenye hali za chini. Watu wengi waliiona haina faida kwao hata mitaala ya vyuo hapa nchini haikutilia maanani taaluma ya ujasiriamali.

UTANGULIZI

Ujio wa utandawazi, sayansi na teknolojia na mabadiliko ya tabia ya nchi ni kati ya sababu zilizoamusha umma wa watanzania wasomi kwa wasiosoma, masikini kwa matajiri na kuiona taaluma ya ujasiriamali kwa jicho pembuzi na yakinifu kuwa ni zaidi ya wafanyablashara wadogo.

Hivi leo vijana wengi wasomi kwa wasiosoma wanabuni,kuanzisha na kuendesha vitega uchumi mbalimbali vikubwa kwa vidogo.Pia wengine wamediriki hata kukimbia kazi za kuajiriwa ili waingie kwenye ujasiriamali ambao umeonekana kuwa na mafanikio makubwa nchini Tanzania kutokana na nchi hii kujaa fursa mbalimbali za uwekezali mitaji zinazokuza biashara na uchumi kwa ujumla.

Kitabu hiki kinaibua na kuchokonoa hisia kali zenye kuleta mapinduzi ya kifikra juu ya dhana nzima ya ujasiriamali kwa vijana na wazee bila kuangalia viwango vya mitaji yao, elimu na mazingira wanayoishi.

Katika kitabu hiki mjasiriamali anayeanza na anayeendelea atajifunza mambo mengi ikiwa pamoja na dhana ya ujasiriamali utafiti wa kijasiriamali, huduma za ukuzaji biashara, uendeshaji miradi, utunzaji wa kumbukumbu za biashara, mifano ya wajasiriamali nchini, mipango kazi ya miradi huduma kwa wateja n.k.

Kitabu hiki cha Elimu ya Ujasiriamali ni cha pekee na cha aina yake nchini Tanzania. Kitabu hiki ni dára ya mafanikio kwa watafuta maendeleo kote nchini iwapo kitatumiwa vizuri na mtu, watu au taasisi fulani. Tafti mbalimbali zimefanyika juu ya maudhui mbalimbali yaliyomo katika kitabu hiki.

SURA YA KWANZA

DHANA YA UJASIRIAMALI

(THE CONCEPT OF ENTREPRENEURSHIP)

Dhana ya ujasiriamali imeanza kuchipuka zaidi kama taaluma inayojipambanua miaka ya 1940. Somo la ujasiriamali lilitambulishwa rasmi katika mitaala ya uchumi yachuo kikuu cha Harvard, taaluma hii hatimaye ilianza kuenea kote duniani.

Kufikia miaka ya 1980 baadhi ya nchi za kiafrika zilikuwa zimeanza kujifunza somo la ujasiriamali kama nyenzo ya ukuzaji wa uchumi wa mtu mmoja mmoja na vikundi. Hivi leo dhana ya ujasiriamali inazidi kupanuka kila siku ikihubiriwa na viongozi wa dini serikali na mashirika yasiyo ya kiserikali yanayotoa miongozo ya kukuza uchumi.

Hivyo UJASIRIAMALI ni mchakato wa kuibua fikra za kibunifu na kuanzisha miradi yenye mbinu na mikakati mipya ya uzalishaji mali na uendesaji. Ujasiriamali ni mawazo bunifu ya uendesaji biashara kwa njia mpya zilizobuniwa kutokana na udhaifu uliopo katika zile za awali hali kadhalika ujasiriamali huja na ugunduzi wa mradi au mikakati katika mazingira yaliyopo.

MJASIRIAMALI (AN ENTREPRENEUR)

Ni mtu yeyote anayebuni, kuanzisha na kuendeleza miradi kwanjia za pekee katika uzalishaji. Aidha mjasiriamali anaweza kuwa mtu yeyote anayetoa mwongozo wa kuendesha mradi kwa mtu au watu wengine.

Uchumi ni mfumo wa mapato na matumizi ya watu katika jamii au nchi kwa ujumla.

Biashara ni ununuzi na uuzaji wa bidhaa au huduma fulaniyenyea lengo la kupata faida.

Ujasiriamali ni hali ya uwekezaji mtaji katika biashara bila hofu ya kupata hasara. Kwa kutumia fafanuzi hizo fupi ni dhahili kuwa ujasiriamali ni kitendo cha kuweka maarifa yenye kiwango cha juu zaidi katika biashara fulani au huduma na kuiendesha kwa njia za kibunifu kuimalisha uzalishaji wenya tija.

SIFA BAINIFU ZA MJASIRIAMALI

(a) Kujitoa mhanga

Mjasiriamali lazima ajitoe mhanga kupambana na vikwazo, majanga na watu wenye lengo la kumkatisha tamaa. Pia ajitoe mhanga kuuweka mtaji wake bila hofu ya kupoteza na hata akipoteza aweke tena na tena na tena bila kukata tamaa (A risk taker).

(b) Mvumbuzi na mgunduzi (creative and innovative)

Schumpeter alisema,"....Ili mtu

aitwe mjasiriamali anatakiwa kuvumbua au kungundua mradi ambao katika mazingira yake haupo au upo lakini autafutie maboresho yatakayouonesha mradi wake kuwa ni wa kipekee katika uzalishaji bidhaa.

(c) Mvumilivu

Mjasiriamali inampasa kuwa mvumilivu katika mradi wake. Ajenge uvumilivu katika kusaka malighafi,masoko pia kupambana na matatizo katika mradi wake.

(d) Mtumiaji mzuri wa fursa

Fursa za kijasiriamali zipo nyingi sana kulingana na mazingira alipo mjasiriamali, hivyo mjasiriamali hana budi kuzitumia.

(e) Anatakiwa awe mtu wa kujituma

Kujituma kunaenda sambamba na uchapakazi (hardworking) ili kuleta mafanikio.

(f) Mtunza kumbukumbu

Mjasiriamali anayetunza kumbukumbu za mradi wake anaweza kupanga malengo mazurikwa kuangalia alikotoka.

(g) Kujiamini (self confidence)

Mjasiriamali anatakiwa kujisimamia katika fikra zake, malengo na hata kufanya maamuzi magumu bila hofu ya hasara au kusemwa vibaya na watu.

Je mjasiriamali huzaliwa au hutengenezwa? Ni hoja ambayo imekuwa ikisumbua watu wengi katika mijadala. Baadhi huamini kuwa mjasiriamali huzaliwa na kipaji cha kubuni,kuanzisha na kustawisha miradi.Hawa hutumia mifano ya watu waliofanikiwa kibiashara bila kufundishwa au makabila fulani yanayoendesha biashara tangu zama za kale Wengine hutumia kigezo cha mazingira ambayo mjasiriamali huzaliwa,mazingira yanayompa fursa ya kujifunza mbinu za ubunifu na uendeshaji miradi.Ukweli ni kwamba mazingira anayoyakuta mjasiriamali huyu pamoja na vipaji vyake baada ya kuzaliwa ndiyo yatakayo muongoza katika kubuni ,kuanzisha na kuendeleza miradi.

Mjasiriamali wa kuzaliwa au kujifundishwa hana budi kujifunza juu ya uwepo wa fursa, uendeshaji,sera na kanurni za mazingira ya nchi husika.

KUMBUKA: Wajasiriamali huifuata fursa badala ya fursa kuingojea ije. Wanaoifuta na kuivumbua hupata faida nyingi zaidi na wale ambao husubiri fursa ivumbuliwe ndipo waige huambulia faida kidogo na mara nyingi huwa ni hasara.

Hivyo utafiti wa kijasiriamali huanza na uhitaji, soko, chanzo cha bidhaa, unafuu wa manunuzi, ubora, uhalali na uhakika. Haya huweza kuifanya biashara au mradi wako kustawi vizuri.

UTAFITI WA KIJASIRIAMALI

Zipo tafiti kadhaa katika taaluma ya kijasiriamali ambazo zimekuwa zikifanyika, zinafanyika na zitaendelea kufanyika kulingana na mabadiliko ya uzalishaji na ushindani wa kimasoko

(a) Utafiti wa mahitaji

Mjasiriamalia kabla hajaanza biashara, mradi au kutoa huduma aifikiriayo anatakiwa kutafiti.

Je jamii hiyo ina uhitaji wa biashara hiyo? Je wangapi wanatoa huduma kama hiyo na kwa mtindo gani? Je unazo mbinu za ushindani dhidi yao? Na utafiti wa uhitaji ni muhimu sana kabla ya kuanza hatua yeyote.

Damalisa (28) wa Namanye Nkasi Mkoani Katavi kabla hajafungua mradi wake wa usindikaji viatu vya kina mama alitafiti na kuona kuwa wanawake wengi wa Namanyele hasa kina dada wanapenda viatu vilivyotengenezwa kwa njia za kiasili.

(b) Utafiti wa masoko

Soko la bidhaa au huduma sio lazima liwepo mahala ambapo mjasiriamali analishi. Mfano soko la asali ya Tabora linaweza kuwa nje ya mkoa huo.

Hivyo mjasiriamali kupitia utafiti wamasoko imara unaweza kumpatia ushindi mkubwa wa kukuza na kupanua mradi wake. Mbinu kadhaa za kujilmarisha katika soko lako ulilolivumbua ni pamoja na;

(i) Bei yako iwe ya kati hata kama huna mshindani kwani kitendo cha kupandisha ni kujikaribishia washindani.

(ii) Chunguza zaidi ubora wa bidhaa yako kabla ya kuiweka mbele ya mteja.

(iii) Lugha na kauli nzuri kwa wateja wako. Epuka lugha za maringona ulalamishi jitahidi kumjali mteja wako tena ikiwezekana umbembeleze hata kama utafanya biashara yenye faida ndogo. Faida yako pale itakuwa kutangazwa vizuri kwa wengine kupitia mteja mmoja.

(iv) Usafi huanzla eneo la kutolea huduma yako, usafi binafsi (mwili na mavazi), usafi wa bidhaa au huduma utoayo. Mfano, Maabara yako inatakiwa kuwa katika hali ya usafi kuanzia mtoa huduma, vyombo, viti na hata muonekano wa jengo uwe mzuri ili kumpa imani na mvuto mteja wako. Halikadhalika kwa watoa huduma za vyakula na vinywaji.

(v) Baadhi ya wauza maziwa Tanzania hawazingatii kanuni za usafi kuanzia miili yao, mavazi, vyombo na mazingira kwa jumla ndiyo maanahusitishiwa mikataba yao ya kusambaza maziwa anapotokea mwingine anayejali usafi. Wateja wengine hulazimika kuyachemsha maziwa usiku kucha kabla ya kuyatumia kwa kuhofia magonjwa.

(c) Utafiti juu ya chanzo cha bidhaa au malighafi
Kabla ya kuanza kutoa huduma au bidhaa kwa
wateja ambao uliwafanyia utafiti fikria.

(i) Je chanzo cha malighafi ni halali?

(ii) Bei zake ni nzuri na uhakika?

(ii)i Je vipi sera ya serikali kuhusu bidhaa hiyo?

Maswali hayo na mengine kama utapata majibu
mazuri katika utafiti wako bila shaka
biashara yako itakuwa nzuri.

SURA YA PILI

MRADI WA KUTENGENEZA CHAKI

Utengenezaji wa chaki ni moja ya mradi wa siri sana ambao ni mgodi unaweza kukupatia faida kubwa sana na ukasahau shida zote ulizowahi kupata katika maisha yako.

Kutokana na mradi huu ambao unafanyika kwa gharama za chini sana kutojulikana na watu wengi hapa Tanzania imekuwa ni mradi mzuri sana kuliko biashara yoyote ile hapa Tanzania kwa sababu miradi mingi mikubwa inahitaji mtaji mkubwa sana.

Mradi wa kutengeneza chaki ni mradi ambao unaweza ukaufanya kwa kutumia mtaji mdogo sana hapa Tanzania kuliko biashara yoyote ile unayoifikiria kuifanya.

Hapa tunakupa taarifa na maarifa madogo unayoweza kuyatumia kutengeneza chaki hizi zinazotumika katika shule mbalimbali hapa Tanzania ili ufanye biashara hii kwa faida kubwa sana na uifanye kuwa mkombozi wa maisha yako kiuchumi na wale wanaokuzunguka.

Katika kitabu hiki utafundishwa mambo mengi yatakayokusadia wewe unayetaka kuanza mradi huu, utafundishwa kwa njia rahisi sana zitakazo kufanya uweze kufanya mradi wako huu bila wasiwasi kabisa.

Utengenezaji huu wa chaki hauhitaji ujuzi mkubwa wala hauhitaji uende shule ukapate degree juu ya biashara hii, kila mtu anaweza akafanya hii kazi hata kama hujawahi kukanyaga darasani hata siku moja. Mradi huu unaweza ukafanyika sehemu yoyote ile hata vijijini kwa sababu hauhitaji umeme wala ujenzi wa kiwanda, ni wewe tu kuwa na nafasi nyumbani kwako, na kitu kikubwa ni kwamaba mradi huu hauna RISK, hii ni kwa sababu ni bidhaa isiyooza kama mlimaji wa nyanya. Ukilima nyanya uwezekano wa kupata hasara ni mkubwa sana kuliko mtu anayetengeneza chaki, mtaji unaoweza kuutumia kulima nyanya unaweza kuutumia kuanzisha kiwanda kidogo cha kutengeneza chaki nyumbani kwako.

Kitabu hiki kitakuelezea kiutalaamu jinsi ya kuanzisha kampuni ya utengenezaji wa chaki, na kama unatamani kujua na unatamani kumiliki kiwanda cha chaki kitabu hiki ni msaada mkubwa kwako.

1.Kwanza, fanya utafiti wa soko.

Biashara yoyote hapa Tanzania na hata nchi nyingine duniani, haiwezi kustawi kama hamna soko aya bidhaa hizo.

Inabidi uangalie kama kuna soko ambalo linaweza kukufanya uendelee kuwepo sokoni siku zote. Na kwa hapa Tanzania nakuhakikishia soko lipo la kutosha kwa sababu kuna shule nyingi sana na hasa uanzishwaji wa shule hizi za kata umefanya soko la chaki kuwa kubwa sana kwa sababu matumizi yake yameongezeka mara dufu, na makampuni yanayosupply bidhaa hii ni machache kuweza kuhudumia shule zote hapa Tanzania.

Wewe utakuwa shahidi, ni chaki za aina ngapi umeshawahi kuona sokoni, ni chache sana, sasa unaweza ukawa miongoni mwao na ukafanya vizuri sana. Katika kitabu hiki tutakufundisha jinsi ya kupata masoko na jinsi ya kuwafanya wateja wako waendeleo kuwa wateja wako siku zote

2.Andika mpango mradi (business plan)

Hii ni hatua ya kwanza kabisa kufanya unapoanza biashara yako, kwa kuandaa mpango mradi wako utakufanya ujue malengo yako, soko lako, bajeti yako, soko lako na hata washindani wako wakoje n.k.

Mpango mradi wako unakupa wewe maono zaidi katika biashara yako ka kukufanya uweke juhudi zaidi katika biashara yako na hatimaye ufikie mafanikio yale uliyoyatarajia.

3.Chanzo cha mtaji (source of fund)

Hatua inayofuata ni kujua chanzo chako cha mtaji wa kuanzisha mradi huu wa chaki na kuuendesha vizuri. Kama huwezi kujitosheleza kipesa na unahitaji kufanya mradi huu basi usisite kuomba msaada katika taasisi za kifedha ili wakufadhili na utarudisha kwa sababu biashara hii ni ya uhakika. Pia unaweza kuangalia ni ndugu gani anaweza kukufadhili katika mradi huu na wakusaidie kuanzisha mradi huu.

Katika mradi huu utahitaji fedha kwa ajili ya kununua eneo la kufanyia kazi hii kama nyumbani kwako pamebana, pia utahitaji fedha kununua vifaa muhimu na malighafi za kutengenezea chaki hizo. Hata baada ya kuanza utahitaji pesa kuendesha biashara yako mpaka pale utakapoanza kupata faida.

Kumbuka kutangaza biashara yako ina gharama pia, lakini katika kitabu hiki tutakufundisha jinsi ya kutangaza biashara yako bila gharama kubwa kama ile ya kupeleka tangazo lako kwenye vyombo vya habari.

4. Jitolee kufanya kazi katika kiwanda cha chaki bure.

Kama wewe unaaza kufanya mradi huu, ni bora uanze kwa kujitolea bure kabisa kwenye viwanda vinavyotengeneza chaki hapa Tanzania ambapo viwanda hivyo si vingi sana, na kama vipo basi havizidi viwili au vitatu. Kuna kimoja kipo SIMIYU, unaweza ukaenda kuangalia wanafanya nini na hatimaye ukajifunza kwa ufanisi zaidi.

Lakini kitabu hiki kitakuelekeza jinsi ya kutengeneza chcki hizi bila hata ya kuhangaika kwenda kwenye viwanda vingine na ukafanya vizuri sana.

5.Rasimisha biashara yako

Kwa kuwa tayari una mpango mradi wako, sasa unaweza ukafanya utaratibu wa kurasimisha biashara yako ili iwe kisheria. Amua ni jina gani unataka kuiita biashara yako au mradi wako. Kwa mfano; P&B chalk production co, Quality chalk co, au NEEMA chalks. n.k

Muone mmwanasheria akusaidie ni jinsi gani ya kuandaa document za umiliki wa kampuni yako au mradi wako. Process hii inachukua kuanzia miezi miwili au chini ya hapo kama utafatilia kwa ukaribu zaidi.

6.Tafuta eneo zuri

Baada ya kufanya yote hayo, itakubidi utafute eneo zuri la kufanyia biashara hii, eneo zuri za kufanyia kazi hii ni sehemu za mjini ambako kuna urahisi wa kupata masoko na materials ya kutumia kutengenezea chaki hizo. Sehemu za mjini ndiko kuna shule nyingi zaidi kuliko vijijini na watumiaji wengine wa chaki kama mafundi nguo n.k lakini hata vijijini pia kuna shule nyingi sana hasahasa hapa Tanzania kuna shule nyingi sana za msingi na sekondari, kwa hiyo ni biashara nzuri pia kufanya vijijini na sio mijini tu.

7. Andaa vifaa muhimu.

Baada ya kufanya yote hayo hapo juu, cha unachotakiwa ni kuandaa vifaa muhimu vinavyohitajika katika kutengeneza chaki. Vifaa hivyo vinapatikana nje ya nchi na hata ndani ya nchi yetu hii ya Tanzania vinapatikana kwa wingi sana siku hizi. Vifaa hivyo vinaweza kupatikana katika maduka ya ujenzi, popote pale ulipo, wilayani na hata mikoani.

Vifaa hivyo ni kama;

- CHALK MOULD
- SCRAPERS
- PAINT BRUSHES
- DRYER
- HAND GLOVES
- PACKAGING MATERIALS kama branded cartons, and small boxes.

8. Tafuta wasambazaji wa malighafi za chaki.

Chaki ni malighafi ambayo inatengenezwa kwa malighafi rahisi sana na malighafi hizo zinapatikana kirahisi pia.

Malighafi hizo ni kama;

- PLASTER OF PARIS (P.O.P)

Hii ni malighafi muhimu sana, na ndio malighafi kubwa inayotakiwa kwa kiwango kikubwa sana katika utengenezaji wa chaki hizo tunazozizungumzia. Kitaalamu au kisayansi zinaitwa “Calcium carbonate”. Hii inatengeneza uji mzito na kukauka kwa haraka sana pale inapochanganywa na maji. Mbali na kutengeneza chaki, inatumika hospitalini kutengenezea muhogo (Kiswahili cha mtaani) kuzunguka mguu au mkono uliovunjika.

- MAFUTA YA KUPIKIA (mafuta ya kupikia)

Mafuta ya kupikia yanatumika kulainishia katika uzalishaji wa chaki. Mara nyingi hutumika kwa kuchanganya na mafuta ya taa ambayo huwa inatumika kulainishia matundu yanayopatikana kwenye mashine ya kutengenezea chaki (chalk moulds).

- RANGI (colour) – optional

Rangi hii kitaalamu inaitwa ultramarine blue ambayo itakupa rangi ya chaki unayohitaji.

- MAJI SAFI (clean water)

Maji yanatumika kuchanganyia malighafi ili kutengenezea chaki. Maji yanafanya plaster of paris kutengeneza uji mzito ambao utamwaga kwenye mashine ya kutengeneza chaki na uji ule kuganda mara moja kutengeneza stick za chaki ngumu.

9.Mashine ya kutengeneza chaki.

Mashine hii ni nyenzo rahisi sana ambayo imetengenezwa mahususi kwa ajili ya kutengeneza umbo sahihi la chaki. Katika mashine hiyo kuna matundu ambayo yanalingana na umbo la chaki ambapo uji uliotengenezwa kwa kuchanganya maji na plaster of paris (p.o.p) humwagwa na baada ya muda kidogo kutoa chaki zilizo ngumu na kwenda kuanika juani ili zikauke na hatimaye kufunga kwenye mabox na kupeleka sokoni.

SCHOOL CHALK MACHINE

PJ-CLAMP MOULD

www.piusjustus.com

Whatsapp 0754745798/0659908078

PRICE
Tsh.

300,000/-

INA MATUNDU

100

Pc 10,000 za chaki
kwa siku

PJ PROJECTS
Suluhisho La Mjasiriamali.
0659908078 | 0754745798

SCHOOL CHALK MACHINE

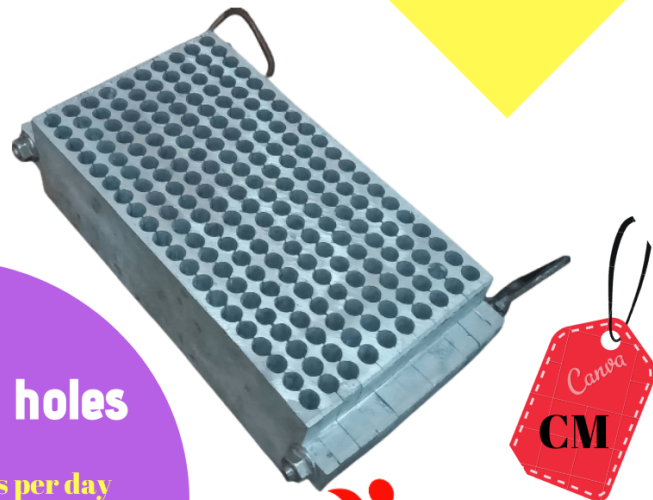
PJ-200-CLAMP MOULD

www.piusjustus.com

Whatsapp +255754745798/+255659908078

PRICE

Tsh. 600,000/-

It has 200 holes

Pc 20,000 pes per day

PJ PROJECTS
Suluhisho La Mjasiriamali.
0659908078 | 0754745798

10. Ajiri wasaidizi sahihi.

Kwa kuajiri wasaidizi sahihi na makini itakusaidia mradi wako wa uzalishaji wa chaki kwenda vizuri sana bila hata tatizo lolote. Inabidi utafute watu makini ili wasije wakakuharibia kazi yako ya uzalishaji, kumbuka inabidi utengeneze mfumo ambao watu wengi au wateja wako watakuamini na kupenda bidhaa yako, ukifanya ilimradi basi utapotea wateja wako na kampuni yako itakufa kabisa na hutaweza kuinuka kabisa, kwa sababu kurudisha imani ya watu itakugharimu sana.

11. Tengeneza mfumo mzuri wa marketing.

Mwisho unatakiwa utengeneze mfumo wa kutangaza biashara yako bila kutumia nguvu sana alakini utengeneze wateja wa kudumu. Kwa sababu kuna ushindani, basi inabidi uwe mbunifu sana katika biashara yako; kwa mfano; kama mko watu wawili mnatengeneza bidhaa moja, jitahidi uwe tofauti hata kama mnatengeneza bidhaa inayofanana. Wewe katika katoni moja ya chaki zako, gharamia kuweka vitu vingine nadani ya katoni yako, unaweza kuweka kalamu za blue au nyekundu; hii itafanya shule nyingi kununua kwako kwa sababu kuna kitu cha ziada umeweka ambacho kinatumika na shule zao, walimu wataweza kutumia chaki hizo kufanyia vitu vingine kama kusahihishia n.k, sio chaki tu, unaweza kuchapisha kalenda ukaweka katika katoni zako, hii itwafanya wapende kununua bidhaa zako, na watakutangaza sana bila yaw ewe kutumia nguvu na hatimaye utaweza kuuza sana kuliko mshindani wako.

MAKADILIO YA GHARAMA ZA UANZISHAJI NA FAIDA YA UTENGENEZAJI NA UUZAJI WA CHAKI.

- Mashine inauzwa 300,000/-

Mashine hii ina matundu ya chaki 100

Kwa siku inaweza kuzalisha chaki 10,000 pcs sawa na carton 3-4

- Raw material

Plaster of paris (P.O.P)- mfuko wa kg 25 unauzwa 20,000/-

100 empty boxes @ 300/- = 30,000/-

4 cartons (boxes) @ 2,500/- = 10,000/-

1 litre ya cooking oil = 2,200/-

.....

Tatal: 62,200/-

Note: Quantities

- 1 kg of materials = 400 sticks of chalks.
- 1 packet of chalk = 100 sticks of chalk.
- 1 carton of chalk = 30 packets of chalk.
- 1 packet of quality chalk mashuleni costs 3000 – 5000/-Rejareja mtaani 2500/-
- Jumla mtaani 1900/-

MAKADIRIO YA MAPATO KWA SIKU.

Cost ya uuzalishaji kwa carton 4	= 62,200/-
Nguvu kazi (labour charge)	= 10,000/-
Transport	= 5,000/-
Total:	= 77,200/=

MAUZO

- Mauzo mashuleni ambapo utakuwa unalipwa pesa kila mwisho wa mwezi kwani shule zinapata pesa kila mwezi;

Box moja linauzwa 3000/= x 30 (1catton) = 90,000/=

90,000/= x 4 cartons = 360,000/-

Ukitoa matumizi = 360,000 – 77,200 = 282,800/=

Kwa hiyo faida ya kuuzia mashule na ukawa unafata kwa mwezi, utatengeneza wastani wa Sh.

282,800/= ya faida kwa kila siku.

(kumbuka hiyo ni bei ya carton 4 tu za chaki)

ukiweza kuzalisha carton 100 na ukasambaza kwenye shule 100 kwa wastani wa carton moja kila shule utatengeneza wastani wa Sh.

282,800 x 14 = 3,959,200/- kwa mwezi mmoja tu.

- Tuzungumzie kipato utakachopata kwa kuuza reja reja.

$$\text{Box 1} = 2500/= \times 30 \text{ (1 caton)} = 75,000/=$$

$$\text{Kwa carton 4} = 75,000 \times 4 = 300,000/=$$

$$\text{Ukitoa matumizi} = 300,000 - 77,200 = 222,800/=$$

Kwa kuuza reja reja kwa carton 4 utapata jumla ya Sh.
222,800/=

$$\text{Kwa carton 100 utatengeneza } 222,800 \times 14 = 3,119,200/=$$

- Tuzungumzie kipato utakachopata kwa kuuza Jumla.

$$\text{Box 1} = 1900/= \times 30 \text{ (1 caton)} = 57,000/=$$

$$\text{Kwa carton 4} = 57,000 \times 4 = 228,000/=$$

$$\text{Ukitoa matumizi} = 228,000 - 77,200 = 150,800/=$$

Kwa kuuza kwa Jumla kwa carton 4 utapata jumla ya Sh.
150,800/=

$$\text{Kwa carton 100 utatengeneza } 150,800 \times 14 = 2,111,200/=$$

MUHIMU: kama wewe ni mfanya kazi;

- unapokuwa unaenda kazini, utaacha uzalishaji unaendelea nyumbani kwako, utakuwa huna hofu ya kuibiwa kwa sababu unajua ni chaki kiasi gani zinazotoka ndani ya kilo moja ya material.
- Material yote yanapatikana sehemu yoyote ulipo.
- Soko liko wazi. Unaweza kusambaza moja kwa moja mashuleni au kwa jumla kwenye maduka ya stationary
- Hakuna uwezekano wa kupoteza, kwani chaki ni bidhaa inayohitajika na shule kila siku.
- Mashine haihitaji marekebisho (service) unaweza ukatumia kwa miaka zaidi ya
-

HEBU JIULIZE;

Huu mradi hauwezi kukutajirisha kwa muda mfupi sana? Hauwezi kutatua matatizo yako wewe, mke wako, watoto wako, wazazi wako au hata jamii inayokuzunguka kwa kutoa misaada? Unaweza ukaajiri ndugu zako ambao wamemaliza vyuo hawana ajira, au hata wale ambao hawakupata bahati ya kusoma na wao wakapata ajira? Ni muda wa kufanya mradi huu ili uwaajiri ndugu zako ili wajitegemee kuliko kuwafanya wakutegemee kila siku.

JINSI YA KUTENGENEZA CHAKI NYUMBANI KWAKO

Kwa kutumia mashine yenye matundu 100 unatakiwa kutumia robo kilo ya unga wa P.O.P (plaster of Paris) na kuchanganya na maji Robo Lita, hakikisha mchanganyiko wako sio mzito sana na usiwe mwepesi sana.

Baada ya kuchanganya mwaga ujimhuo juu ya mashine na kujaza matundu yote vizuri na uiache kwa muda wa dakika 8 hadi 10 kisha pakua chaki zitakuwa tayari kisha anika juani kwa muda wa siku moja hadi 2 chaki zitakuwa tayari kuwekwa kwenye vifungashio kwa ajili ya kupeleka sokoni.

Kwa kufanya hivyo utaweza kupata chaki zenye ubora wa hali ya juu.

Baada ya hapo nikutakie utekelezaji mwema wa madi huu.

MUHIMU:

Kwa mahitaji ya mashine unaweza kuwasiliana nami moja kwa moja kwa namba +255(0)754745798 au +255(0)659908078 ili niweze kukupatia mashine kwa bei nafuu sana.

Materials yanapatikana katika maduka ya ujenzi (ulizia PLASTER OF PARIS au P.O.P) na kama hawana ulizia Unga wa Gypsum wa kutengenezea mikanda ya gypsum bord za nyumba, hii inafaa pia kwani ina uwezo wa kuganda na kutengeneza chaki zenye ubora wa hali ya juu.

Packaging ya MABOX utayapata katika viwanda vinavyotengeneza bidhaa hiyo. Kwa wale watakaohitaji box za kufungia bidhaa yako wasiliana nami nitakusaidia kupata box kwa bei nafuu kabisa na kukutumia popote ulipo Tanzania

ASANTE KWA KUNIAMINI.

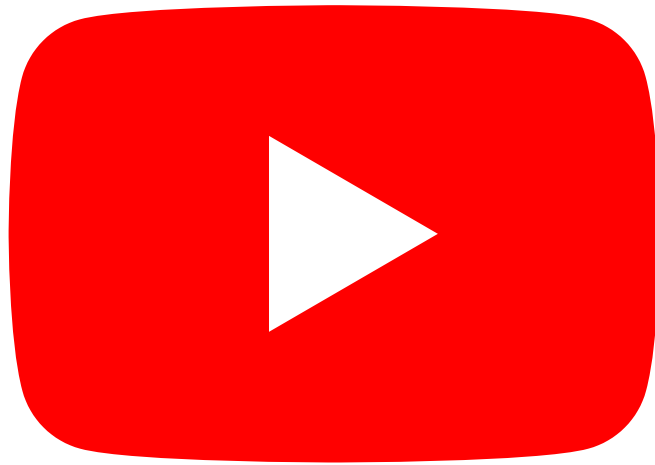
Ni mimi mpenda maendeleo yako,

PIUS JUSTUS MULIRIYE

0754745798

0659908078

ANGALIA VIDEO KUPITIA
YOUTUBE YETU

PJ PROJECTS